

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-551675-II/07/PS

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, 27.05.2010 r.

Pan
Donald Tusk
Prezes Rady Ministrów

szanowny Panie Premierze

Rzecznik Praw Obywatelskich w pismach z dni: 17 lipca 2007 r. adresowanym do Prezesa Rady Ministrów p. Jarosława Kaczyńskiego oraz 20 listopada 2007 r. adresowanym do Pana Premiera przedstawił problem potrzeby uregulowania zasad użycia środków przymusu bezpośredniego przez uprawnionych funkcjonariuszy odpowiednich służb w przepisach rangi ustawowej, w sposób zgodny z wymogami wynikającymi z art. 41 ust. 1 Konstytucji.

W odpowiedzi z dnia 16 stycznia 2008 r. Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów poinformował Rzecznika, że zwrócił się do członków Rady Ministrów, nadzorujących wskazane we wspomnianym wystąpieniu służby oraz do szefów Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Centralnego Biura Antykorupcyjnego o wyrażenie opinii w przedmiotowej sprawie. Po zebraniu i przeanalizowaniu odpowiedzi miało zostać wypracowane jednolite stanowisko Rządu, zawierające propozycje ewentualnych dalszych działań.

O treści powyższego stanowiska Rzecznik nie został poinformowany, natomiast z publikacji prasowych wynika, iż obecnie w Komendzie Głównej Policji prowadzone są prace nad nową ustawą o zasadach użycia przymusu bezpośredniego i broni palnej.

Nowy impuls, przemawiający za koniecznością podjęcia pilnych działań mających na celu ustawowe uregulowanie użycia środków przymusu bezpośredniego wynika z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 marca 2010 r., sygn. akt U 5/07, wydanego w sprawie z wniosku Rzecznika Praw Obywatelskich.

W wyroku tym Trybunał orzekł, iż § 6 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2006 r. w sprawie środków przymusu bezpośredniego stosowanych przez funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego (Dz.U. Nr 214, poz. 1575) jest niezgodny z art. 15 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz.U. Nr 104, poz. 708 ze zmianami) oraz z art. 92 ust. 1 oraz z art. 41 ust.1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W uzasadnieniu tego wyroku Trybunał Konstytucyjny stwierdził ponadto, iż kontrola zaskarżonego przepisu ujawniła, iż większość pozostałych przepisów rozporządzenia dotyczy również bezpośrednio materii ograniczenia wolności osobistej, należącej, zgodnie z art. 41 ust. 1 Konstytucji, do materii ustawowej. Do wspomnianych wyżej pozostałych przepisów rozporządzenia należą przepisy określające rodzaje środków przymusu bezpośredniego, przypadki oraz sposób ich stosowania przekazane - w myśl art. 15 ust. 3 ustawy o CBA, upoważniającego do wydania rozporządzenia - do uregulowania w rozporządzeniu. W związku z tym Trybunał zapowiedział, że wystąpi do Sejmu z sygnalizacją, aby regulowana przez rozporządzenie materia, należąca, w myśl art. 41 ust. 1 Konstytucji, do materii ustawowej, została zamieszczona w ustawie, a art. 15 ust. 3 ustawy o CBA upoważniającym do wydania rozporządzenia - został dostosowany do wymogów konstytucyjnych, wynikających z art. 92 ust. 1 oraz z art. 41 ust. 1 Konstytucji. Sygnalizacja będzie dotyczyć również: wydanego, na podstawie art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277, ze zm.), rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 września 1990 r. w sprawie określenia przypadków oraz warunków i sposobów użycia przez policjantów środków przymusu bezpośredniego (Dz. U. Nr 70, poz. 410, ze zm.), wydanego na podstawie art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. Nr 74, poz. 676, ze zm.) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 marca 2003 r. w sprawie środków przymusu bezpośredniego stosowanych przez funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego (Dz. U. Nr 70, poz. 638) oraz wydanego na podstawie art. 24 ust. 3 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. Nr 78, poz. 462, ze zm.), rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lutego 1998 r. w sprawie określenia warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego i użycia broni palnej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego, a także zasad użycia broni palnej przez pododdziały odwodowe Straży Granicznej (Dz. U. Nr 27, poz. 153). Rozporządzenia powyższe, w sposób analogiczny do rozporządzenia dotyczącego CBA, regulują stosowanie środków przymusu bezpośredniego w zakresie zastrzeżonym dla materii ustawowej.

Trybunał Konstytucyjny nie wydał do tej pory wskazanego wyżej postanowienia sygnalizacyjnego. Należy jednak podkreślić, iż stanowisko Trybunału przedstawione w

uzasadnieniu powołanego wyroku w sprawie o sygn. akt U 5/07, co do potrzeby ustawowego uregulowania użycia środków przymusu bezpośredniego, było zbieżne ze stanowiskiem Rzecznika Praw Obywatelskich zawartym w powołanych na wstępie wystąpieniach. Trybunał Konstytucyjny, podobnie jak wcześniej Rzecznik wywodzi taką potrzebę z konieczności zapewnienia, aby przepisy regulujące użycie środków przymusu bezpośredniego były zgodne z Konstytucją RP, w tym przede wszystkim z art. 41 ust. 1 Konstytucji.

W związku z powyższym zwracam się z uprzejmą prośbą do Pana Premiera o przedstawienie stanowiska we wskazanym powyżej zakresie, w tym co do stanu zaawansowania prac legislacyjnych dotyczących projektu ustawy o zasadach stosowania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz planowanym terminie przedłożenia tego projektu Sejmowi RP.

Z wyrazami szacunku

ZASTĘPCA
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk